

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Liberalism's dangerous religions

Enlightenment legacies in political theory

Blijdenstein, A.E.E.

Publication date

2021

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Blijdenstein, A. E. E. (2021). *Liberalism's dangerous religions: Enlightenment legacies in political theory*. [Thesis, fully internal, Universiteit van Amsterdam].

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Dankwoord

Promoveren is soms eenzaam, maar meestal eigenlijk niet. En dat komt door de mensen die ik nu ga noemen en bedanken.

Allereerst mijn promotor Yolande Jansen. Veel dank voor het bedenken en opzetten van ons onderzoeksproject (daarvoor ook zeer veel dank aan Thijl). Het is heel fijn en bijzonder om begeleid te worden door iemand die zelf zo veel kennis heeft, maar ook zo open staat voor de ideeën van anderen. Dank voor de vrijheid en het vertrouwen. Onze gesprekken waren altijd waardevol want ook in een warrige reeks gedachten zie jij de lijnen van een argument. Ook Michiel Leezenberg wil ik hartelijk bedanken voor zijn bereidheid om copromotor te zijn en mijn werk van commentaar te voorzien.

NWO financierde ons project *Critique of Religion and the Framing of Jews and Muslims in Public Debate and Political Theory*. Deze steun zorgde niet alleen voor de ruimte om me toe te leggen op onderzoek, maar bood ook de mogelijkheid om workshops en conferenties te organiseren en te bezoeken. De ontmoetingen die daardoor mogelijk werden waren heel waardevol. Ik heb geprofiteerd van de ideeën van, en uitwisselingen met, Anya Topolski, Tariq Modood, Nawal Mustafa, Aurélie Bardon, Élise Rouméas, Simon Thomson, Veit Bader, Martijn de Koning, Schirin Amir-Moazami, Yvonne Sherwood, Maleiha Malik, Sune Lægaard, Roland Pierik en vele anderen.

De filosofieafdeling van de UvA, en in het bijzonder de Philosophy and Public Affairs groep, boden een huis aan mijn promotietraject. De rommelige zolderkamer aan de Oude Turfmarkt (toen met Eva, Eva en Gijs) en de Colloquia op woensdag zorgden voor de inspiratie en uitwisseling van ideeën die een promovendus nodig heeft. Ook de ondersteuning van ASCA, en de fantastische schrijfretraites van het OZSW mogen niet onbenoemd blijven. Inmiddels staat mijn bureau alweer een tijd in het iets minder romantische E-gebouw van Roeterseiland. Gelukkig voel ik me daar bij PPLE ook zeer op mijn plek en gaat mijn dank uit naar de zeer gevarieerde groep collega's waarmee ik de afgelopen jaren heb samengewerkt. I also want to thank my students for their eager participation and readiness to share original and insightful ideas. I have admired your tenacity and your willingness and ability to remain engaged and interested during the last year and a half in which we were all doomed to zoom. Even though my teaching responsibilities have not speeded up my PhD project in the slightest please know that you have significantly contributed to my sanity and provided much joy during the finalization of my thesis.

Voor het daadwerkelijk afmaken van dit boek gaat mijn dank uit naar Marc Cooper voor het zeer zorgvuldig redigeren van mijn Engels en naar Mahtab Zamanifar die er eigenhandig voor zorgde dat dit boek er zo mooi uit ziet.

I also want to thank my committee for their willingness to evaluate this thesis and engage with my work. It is such a pleasure to be able to step out of the strange (and somewhat isolated) world of PhD finalization – focused on moving comma's and getting rid of double spaces – to discuss and exchange ideas. Irena Rosenthal and Annelien de Dijn, thank you for providing valuable comments on previous work; Christoph Baumgartner thank you for your continued interest in, and support for, our project. A special thanks to Cécile Laborde for her willingness to travel to Amsterdam (as yet unclear whether the pandemic will allow it), for treasured academic advice during a Konstanz heatwave and for your thoughtful work on liberalism's religion which was a great inspiration for this dissertation.

En dan natuurlijk mijn paranimfen. Lieve Floor, tijdens onze studies ontdekten we denk ik min of meer tegelijkertijd hoe interessant ideeën zijn en ook dat het mogelijk is juist die te bestuderen (voor die ontdekking dank ik ook Marcel Maussen en Robert van der Veen die mij als bevlogen docenten kennis lieten maken met politieke filosofie én er ook voor zorgden dat ik mezelf ging zien als een potentiële promovendus). De tijd dat we elke avond

in de UB of het PCH papers zaten te schrijven (of dilemma's bedachten, of Mattijs Pekelharing) is al een tijd voorbij, maar daar kwam een heleboel voor in de plaats. Je bent enorm goed in vriendschap. Dank voor al je initiatieven – van etentjes tot wandelvakanties – en je grote gastvrijheid en zorgzaamheid.

Lieve Eke, last-minute paranimf, maar een hele goede vriend en bron van steun tijdens dit promotietraject (en daar buiten) was je natuurlijk al lang. Onze tripjes naar de Kemphaan (waar de beste stukken geschreven werden) en onze samenwerkdagen hebben het afmaken van dit boek veel leuker en makkelijker gemaakt. Dat ik altijd kan aanhaken in jouw vrolijke gezin en altijd op je kan rekenen, maakt je voor mij heel belangrijk.

Lieve Matthea, wat een geluk dat wij samen in dit project terecht kwamen. Ik heb een heleboel van je geleerd en bewonder je wijsheid en je politieke blik die ervoor zorgt dat je onrecht vaak veel scherper ziet dan ik. Even bellen met jou bleek vaak een snelle oplossing voor proefschriftmisère. Daarbij hadden we vanaf dag één erg veel plezier. Een gedeelde liefde voor eten en zwemmen leidde tot veel goede uitjes (Het Dikkertje, Maarsseveense plassen, de Neder-Rijn in de regen). Ik hoop en denk dat we daar gewoon mee door gaan.

Dan zijn er ook nog andere vrienden en familieleden zonder wie de afgelopen jaren zo veel minder leuk waren geweest. Merel, ergens halverwege dit proefschrift veranderde de rol die we in elkaars leven spelen. Ik ben heel blij dat we belangrijk voor elkaar kunnen blijven. Dank voor alle steun en de vele heerlijke maaltijden die je de afgelopen jaren voor mij bereidde. Annemarije, we leerden elkaar net op tijd kennen om nog naast elkaar in de OBA stukken proefschrift te kunnen typen. Ik kijk enorm uit naar het proefschriftvrije vervolg van onze vriendschap. Sophie, dank voor alle gesprekken en alle gezelligheid sinds wij elkaar kennen. Ik ben heel blij met jou (en belde denk ik niet eerder zó veel met iemand). De Zeven, dat wij elkaar vijftien jaar geleden tegen zijn gekomen, beschouw ik als een enorm geluk. Dank voor alle lieve adviezen en alle grapjes. Mijn tante Emilia, heel veel dank voor je voortdurende interesse in wat ik doe. En ten slotte mijn moeder Lida. Steeds vaker bedenk ik hoe waardevol het is om op te groeien bij iemand die alle vertrouwen heeft in je kunnen en in je keuzes. Daar pluk ik nog iedere dag de vruchten van. Dankjewel.